

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 12.8.2008
СОМ(2008) 511 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**Първи мониторингов доклад за реструктурирането на стоманодобивната
индустрия в България и Румъния**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Контекст

Този доклад описва напредъка в реструктурирането, постигнат от български и румънски стоманодобивни компании, които са предмет на изискванията, поставени в конкретните глави съответно от Европейското споразумение и Договора за присъединяване. По-конкретно тези задължения, както за съответните правителства, така и за отделните компании, са дадени в:

- Протокол 2 към Европейското споразумение¹, който се отнася до реструктурирането на българската стоманодобивна индустрия, и Решение 3/2006 на Съвета за асоцииране ЕС—България от дата 29 декември 2006 г.² за изменение на Протокол 2 към Европейското споразумение, и
- Приложение VII към Договора за присъединяване³, което се отнася до реструктурирането на румънската стоманодобивна индустрия.

Тези разпоредби очертават условията на преходния режим за държавната помощ, дадена за реструктуриране на стоманодобива. Въпреки че държавната помощ за реструктуриране на стоманодобивната индустрия е изрично забранена по законите на ЕС, Европейският съюз се съгласи на преходни споразумения за отпускане на определени помощи, които да позволят на тези нови държави-членки⁴ да изпълнят тази задача, като се минимизират социалните и пазарни смущения. За отпускането на тази помощ са определени стриктни условия, особено за постигане на жизнеспособност от засегнатите компании.

Срокът на споразуменията, приложими за преходния период, продължава до 31 декември 2008 г. Горепосоченият Протокол и Приложение също така постановяват подробни разпоредби за мониторинг и докладване по съответните задължения. Настоящият доклад до Съвета е част от тези разпоредби и се отнася за резултатите, постигнати през 2006 г. Където съответната информация е била налице за 2007 г, тя също е представена.

1.2. Основни елементи на реструктурирането

Изключението от правилата на ЕС за държавна помощ беше поставено в зависимост от изпълнението на определени задължения, договорени между ЕС и България и Румъния. Предпоставка за отпускане на държавна помощ беше изготвянето на Национална програма за реструктуриране (НПП), състояща се от национален план на стоманодобивния сектор и индивидуални бизнес планове (ИБП) за всяка компания бенефициер. Целта на програмите за реструктуриране на стоманодобива беше да се покаже, че условията за отпускане на помощта за реструктуриране се спазват и че НПП води към жизнеспособността на компаниите.⁵

¹ ОВ L 358, 31.12.1994 г., стр. 3–222.

² ЕС—България 1909/06 — Решение за приемане 3/2006.

³ ОВ L 157, 21.6.2005 г., стр. 3–393.

⁴ Подобни процеси бяха наскоро завършени за Чешката република и Полша, където Комисията проследи и докладва за реструктурирането до края на 2006 г.

⁵ Жизненост означава, че компаниите се връщат към устойчива печалба в края на периода на реструктуриране. Според отдавна установената практика, Комисията счита, че компаниите трябва да постигнат:

- разумен оперативен марж: т.е.. EBITDA (печалба преди облагане с данъци и разходи за лихви и

И в двете страни НПП включва и компании, които са имали затруднения, но не са били бенефициери на предишна или бъдеща държавна помощ. В много случаи компании, които не са били бенефициери, завършиха своето реструктуриране през 2006 г. и станаха жизнеспособни и печеливши.

Въз основа на информацията, предоставена от българските и румънските власти в техните 6-месечни доклади, Комисията оцени напредъка в прилагане на мерките, предвидени в НПП и ИБП на компаниите. Обхватът на предоставената информация включва данни за производството, капацитета, инвестициите, заетостта, производителността, финансовите резултати и околната среда.

Стоманодобивният сектор в България има дял от 2 % от общата заетост в промишлеността и 3 % от БВП, а в Румъния — 4 % от общата заетост в промишлеността и 4 % от БВП⁶.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ МОНИТОРИНГОВИТЕ ПРОГРАМИ В БЪЛГАРИЯ И РУМЪНИЯ

2.1. България

Единствената компания, която трябваше да бъде подложена на процеса на реструктуриране с помощта на обществено финансиране, беше Кремиковци АД. Други две компании от НПП се справиха успешно със завършването на процеса на реструктуриране през 2006 г. без държавна помощ.

През 2006 г. България посочи, че Кремиковци АД, въпреки че няма да се нуждае от повече помощ от одобрената, няма да бъде в състояние да завърши реструктурирането преди 31 декември 2006 г. Затова тя представи на Комисията изменена програма за реструктуриране и бизнес план, в който се предлага удължаване на изпълнението до края на 2008 г. Оценката, изготвена от Комисията, посочва, че изпълнението на плана би позволило на засегнатата компания да постигне жизнеспособност и да отговори на изискванията по Протокол 2. Въз основа на тази оценка Съветът за асоцииране ЕС-България с решение 3/2006 от 29 декември 2006 г. измени съответно Протокол 2.

Що се отнася до общата сума на отпуснатата помощ, според информацията, предоставена от българските власти, за периода 1993—2005 г. общата сума на държавната помощ, предоставена в България, е 432 613 000 BGN (222 милиона EUR⁷); през 2006 г. не е отпускана държавна помощ. Цифрата на общата отпусната държавна помощ е в съответствие с тавана по Протокола.

По-голямата част (393 556 517 BGN (202 милиона EUR)) от сумата е дадена през 1999 г. за да се подпомогне компанията бенефициент – Кремиковци АД - да продължи производството. Помощта беше концентрирана предимно за финансово реструктуриране, насочено към дълговете на компанията. Останалата сума беше отпусната на компанията през 2004 г. под форма на разсрочен дълг към доставчици на газ и електричество.

амортизация) върху оборота най-малко 10 % за неинтегрирани стоманодобивни компании и 13,5 % за интегрирани заводи;

- минимална оборотна възвръщаемост на собствения капитал: интерпретираме това като минимална възвръщаемост на продажбите, т.е. ЕБИТ (печалба преди лихви и данъци) трябва да бъде най-малко 1,5 % от оборота.

⁶ Евростат, правителствени доклади.

⁷ Обменен курс EUR/BGN — 1,9487 (средно юни 2004 г.).

2.1.1. Мониторинг на ключовите критерии за оценка на реструктурирането на българския стоманодобивен сектор

Според разпоредбите на Общата позиция на ЕС — Глава 6: Конкуренция⁸ и Решение 3/2006 на Съвета за асоцииране ЕС—България:

- общото нетно намаление на капацитета от компанията бенефициер трябва да бъде 0,5 милиона тона,
- напредъкът в реструктурирането на компаниите ще бъде оценен от Комисията чрез тест за жизнеспособност,
- реструктурирането трябва да води до подобряване на ефикасността и ефективността на бизнес управлението.

Намаляване на капацитета

Затварянето на цеха за валцуване на пръти и тел на Кремиковци, което беше планирано като компенсаторна мярка от българското правителство за отпуснатата помощ, беше изпълнено. Производството на цеха за валцуване на заготовки беше спряно и бе завършено демонтирането му. Цехът за валцуване на пръти се очаква да бъде разрушен напълно съгласно съответното законодателство на ЕС⁹ до края на периода за реструктуриране.

Жизнеспособност

Основната цел на процеса на реструктуриране и на всички действия, предвидени по НПП и ИБП на Кремиковци е да се постигне жизнеспособност на компанията при нормални пазарни условия. Що се отнася до получените резултати, в края на 2006 г. по отношение на отговарянето на критериите за оценка според теста на ЕО за жизнеспособност в случая с Кремиковци имаше още много да се свърши.

Въз основа на оценката на наличните данни към края на 2006 г. Комисията установи, че има сериозно забавяне в изпълнението на инвестициите, планирани в ИБП на компанията. Това изглежда ще има неблагоприятен ефект върху способността на компанията да произвежда продукция с висока добавена стойност. Тази способност е условие за увеличаване на приходите от продажби и за генериране на печалби. Поради това оперативната дейност доведе до значителна загуба и компанията постигна по-лоши коефициенти на жизнеспособност, отколкото планираните в ИБП. Финансовите показатели достигнаха критично ниско ниво.

Производителност

Нивото на производителността в Кремиковци остава доста по-ниско от международните стандарти и тези на ЕС, тъй като ниското ниво на използване на капацитета препятства напредъка в производителността на труда, независимо от постепенното намаляване на числеността на персонала. Нивото на производителността е само 30 % от това на сравними европейски стоманодобивни заводи. Въпреки че се очакват някои подобрения в производителността в резултат на затварянето на цеха за валцуване на блуми през втората половина на 2007 г. и началото на 2008 г., сегашното ниво от 30 % се счита за много ниско и ще има отрицателен ефект върху ефикасността и ефективността на бизнеса на компанията.

⁸ Обща позиция на ЕС — Глава 6: Конкуренция, приета през юни 2004 г., 10232/04.

⁹ Решение 3010/91/ЕОВС, ОВ L 286, 16.10.1991 г., стр. 20.

Намаляване на разходите

През 2006 г. резултатите, получени чрез конкретни мерки за намаляване на разходите в Кремиковци, бяха обезсилени в по-голямата си част от увеличението на общите разходи, отразяващи общата тенденция, които бяха повече от очакваното. В случая с Кремиковци за 2006 г., покупните цени и специфичната консумация на суровини надвишиха проектите на ИБП. В някои области, като консумацията на енергия и материали, необходимото намаление на разходите може да се постигне само в по-дълъг срок чрез инвестиции в модернизация. Поради липсата на капитал инвестираните суми са под очакваните стойности. През 2006 г. в Кремиковци всички инвестиции взети заедно представляват 80 % от заложеното в ИБП за годината. В същото време инвестициите за околната среда възлизат на 75 % от заложеното в ИБП.

2.1.2. *Защита на околната среда*

Договорът за присъединяване определя, че към датата на присъединяване българските стоманодобивни компании трябва да отговарят на съответното законодателство на ЕС в областта на защитата на околната среда, и по-специално да направят необходимите инвестиции, за да осигурят това съответствие. В този контекст България кандидатства за преходен период за прилагане на Директива КПКЗ (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването)¹⁰. По изключение, Кремиковци трябваше да получи напълно координирано разрешение до 30 октомври 2007 г., съдържащо обвързващ график за постигане на пълно съответствие до 31 декември 2011 г. Това разрешение все още не е получено и следователно компанията изглежда работи без екологично разрешително, след като срокът на последното разрешително е изтекъл.

2.2. Румъния

Приложение VII към Договора за присъединяване определя максималната държавна помощ за всяка от следните шест стоманодобивни компании: Mittal Steel Galati, произвеждаща около 60 % от суровата стомана в Румъния, Mittal Steel Hunedoara, Mechel Targoviste, Mechel Campia Turzii, TMK Resita и Tenaris Donasid Calarasi.

Според информацията, с която разполага Комисията, Румъния е отпуснала обща сума от 49 985 млрд. ROL (1 270 милиона EUR¹¹) помощ за реструктуриране за периода 1993—2004 г. Тази сума на общата отпусната помощ е в съгласие с тавана, определен в Приложение VII към Договора за присъединяване.

Румънското правителство подготви НПП за структуриране и ограничаване на отпусканата държавна помощ за стоманодобивни компании до абсолютния минимум. Изпълнението на НПП беше важен елемент за подпомагане на компаниите да постигнат жизнеспособност. Помощта се концентрира предимно върху финансовото реструктуриране, насочено към дълговете на компаниите, така че да улесни техния достъп до финансиране и придобиването им от стратегически инвеститор. Отпуснатата помощ се счита за достатъчна да помогне на компаниите да постигнат жизнеспособност до края на периода на реструктуриране.

Що се отнася до елементите на потенциалната допълнителна държавна помощ, разследвана от румънския Съвет по Конкуренция, касаещи Mittal Steel Galati, трябва да се отбележи, че компанията възстанови през март 2006 г. всички спорни суми, съответстващи на главницата и съответните лихви. Впоследствие Румънският съвет по

¹⁰ Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г., ОВ L257, 10.10.1996 г., стр. 26.

¹¹ Обменен курс EUR/ROL — 39 358,0 (средно декември 2004 г.).

конкуренция, с Решение № 56/13.3.2006 г., завърши разследването и обяви, че Mittal Steel Galati не получава никакви съмнителни държавни помощи.

2.2.1. Мониторинг на ключовите критерии за оценка на реструктурирането на румънския стоманодобивен сектор

Разпоредбите на Договора за присъединяване на Румъния постановяват, че:

- държавната помощ трябва да доведе до жизнеспособност на компаниите при нормални пазарни условия и да бъде ограничена до необходимия минимум,
- общото нетно намаляване от компаниите бенефициери трябва да бъде минимум 2,05 милиона тона,
- напредъкът в реструктурирането на компаниите трябва да се оцени от Комисията чрез използване на критериите за оценка на реструктурирането, показани в приложението към Договора за присъединяване (жизнеспособност, производителност и намаляване на разходите).

Намаляване на капацитета

От информацията, която е на разположение на Комисията, е видно, че затварянето на производствени мощности, планирани за 2006 г. — цеха за валцуване на средносортова стомана и фасонни профили на ТМК Resita — е изпълнено по график. Същата тази компания спря производството една година по-рано от изискването по Договора в случая на цеха за валцуване на едросортова стомана. В Mittal Steel Hunedoara затварянето на цеха за средносортова стомана беше извършено през 2006 г. преди планираното за 1-то тримесечие на 2008 г. След като горните инсталации бъдат окончателно разрушени¹², Румъния ще изпълни задълженията си за затваряне на производствени мощности, произтичащи от Договора за присъединяване.

Има също така допълнителни затваряния на остарели мощности в три компании, които не са предвидени по Договора за присъединяване, а именно цеха за валцуване на блуми в Mittal Steel Hunedoara, цеха за валцуване на полуфабрикатна едросортова стомана и релсови профили в Tennaris Donasid Calarasi и цеха за предварително валцуване в Mechel Campia Turzii.

Жизнеспособност

Основната цел на процеса на реструктуриране и на всички мерки, предвидени по НПП, е да се постигне жизнеспособност на компаниите бенефициери, за да могат да оперират при нормални пазарни условия. До сега мониторингът показва, че някои от мерките, предвидени за постигане на жизнеспособност на компаниите бенефициери, са инициирани, като например затварянето на неефективни производствени мощности, промяна на стратегията за наемане на работа и организационна и управленска модернизация.

Въпреки че още през 2006 г. една компания, а именно Mittal Steel Galati, отговори на двата критерия за оценка, разработени от Комисията, устойчивостта на компанията може да се оцени само в дългосрочна перспектива.

В двата случая на Mechel Campia Turzii и ТМК Resita прогнозите, изготвени от компаниите и редовно актуализирани, показваха, че тези компании не очакват пълно съответствие с критериите за жизнеспособност до края на периода на

---

¹² Решение 3010/91/ЕОВСОВ L 286, 16.10.1991 г., стр. 20.

преструктуриране. Тези две компании трябва, съответно, да разгледат възможността за изпълнението на специфични оздравителни планове за действие, за да компенсират ситуацията.

Производителност

Общата производителност през 2006 г. в анализираниите компании е под стандартите на ЕС. Въпреки че нивото на заетост в целия сектор е много по-ниско от предвиденото в НПП, нивото на производителността в компаниите бенефициери беше само 50 % от подобен индикатор в средно-ефективен европейски завод. Според ИБП на компаниите, общата прогноза за 2008 г. е все още само 60 % от производителността на средно-ефективен европейски завод. Усилията трябва да се увеличат, за да се постигне необходимото нарастване на производителността, както се изисква по Протокола.

Намаляване на разходите

Мониторингът показва, че през 2006 г. много компании бенефициери не можаха да постигнат съществено намаляване на общите разходи, независимо от въведените и изпълнени инвестиционни програми. Това може да е резултат от покачването на световните цени на суровините и високата консумация на суровини при повечето компании, която има директен ефект върху разходите. Стойностите за 2006 г. и ревизираната актуализация надвишават международните стандарти за консумация на енергия и материали. Постигнат е напредък в намаляване на разходите за труд в почти всички компании бенефициери. Все пак, в Mittal Steel Galati и Hunedoara изглежда има възможности за по-нататъшни подобрения.

2.2.2. *Защита на околната среда*

Договорът за присъединяване определя преходен режим в случая на екологичното законодателство за Румъния и установява списък от инсталации, за които се прави изключение от съблюдаването на Директива КПКЗ до декември 2014 г. Изброените компании са Mittal Steel Galati, Mittal Steel Hunedoara и Mechel Campia Turzii. Другите компании не са включени в списъка от компании, които се ползват от такъв преходен период, и следователно трябва да отговарят на това законодателство към датата на присъединяването.

Компаниите, които се ползват от отсрочка от съблюдаването на Директива КПКЗ, извършиха екологичните инвестиции съгласно програмата, с изключение на Mittal Steel Hunedoara.

Сумата, инвестирана през 2006 г. за екологични цели, представлява над 120 % от предвиденото ниво по НПП благодарение на по-големите инвестиции от планираните в Mittal Steel Galati и ТМК Resita. Две други компании, Mechel Targoviste и Mittal Steel Hunedoara не изпълниха целите на техните ИБП и инвестираха за защита на околната среда много по-малко от планираното.

3. ОСНОВНИ ИЗВОДИ

Следвайки представянето на НПП са направени важни стъпки в преструктурирането на стоманодобивната индустрия и в двете страни. Съществуващите заводи са модернизирани, така че да адаптират производството си към качеството на стоманата, изисквано в ЕС и външните пазари. Извършени са промени в управленските структури паралелно с продължаващия процес на концентрация, особено в Румъния.

Все пак, независимо от тези усилия, Комисията установи закъснения, понякога значителни, при изпълнение на задълженията и изискванията, както са определени в съответните решения и протоколи. В следващия си и окончателен мониторингов доклад Комисията ще направи задълбочен анализ на това дали установените проблеми по отношение на прилагането на плановете за реструктуриране се дължат основно на самите фирми или трябва да бъдат обяснени с изключителни и непредвидени обстоятелства, за които компаниите не са отговорни. Този доклад ще включва допълнителна оценка на възможното влияние на неотдавнашните увеличения на цените на суровините.

3.1. България

В момента единствената засегната компания бенефициер, Кремиковци, изпада в положение на сериозно несъответствие с ангажиментите към българското правителство и Комисията. Несъответствието засяга технологичните и екологичните инвестиции, продажбите, производителността и намаляването на разходите, които влияят на жизнеспособността и ефикасността и ефективността на бизнес управлението.

Нещо повече, Комисията среща трудности при получаване на подходящи и непротиворечиви данни, свързани с реструктурирането на компанията.

Дори и при изключително благоприятните текущи условия на световния пазар на стомана, постигането на жизнеспособност при предписаните условия до края на 2008 г. изглежда много трудно предизвикателство за компанията. Комисията ще следи отблизо сферите, където са регистрирани закъснения и липса на съответствие, и ще докладва съответно в своите бъдещи доклади за напредъка.

3.2. Румъния

В Румъния процесът на мониторинг бе извършен с достатъчно спазване на взаимните задължения на правителството и засегнатите компании. Фокусирайки се върху резултатите от 2006 г., и шестте компании подобриха своите резултати в сравнение с предходната година. Независимо от това нивото на съответствие с критериите за оценка на жизнеспособността изостава от ангажиментите, приети в съответните ИБП.

За да се постигне жизнеспособност, усилията за реструктурирането във всички компании трябва да се увеличат особено по отношение на изпълнението на стратегиите за намаляване на разходите и подобряването на бизнес управлението и стратегиите за продажби, за да се печели от благоприятните пазарни условия. Това са фундаментални изисквания за постигане на целите на ИБП през 2007 г. и 2008 г.

3.3. Последващи мерки

Комисията счита за необходимо да се интензифицира процеса на реструктуриране, така че компаниите бенефициери да постигнат жизнеспособност през 2008 г.

Комисията напомня, че разпоредбите на Съвета за асоцииране ЕС—България и Протокола към Договора за присъединяване на Румъния постановяват, че освен планираната помощ няма да бъде отпускана повече държавна помощ за реструктуриране. Всяка допълнителна помощ за реструктуриране, следователно, е несъвместима със съответните разпоредби. В случай на несъобразяване с условията, приложими за вече отпусната държавна помощ, а именно, несъответствие с критериите на ЕС за жизнеспособност, Комисията ще вземе необходимите мерки за възстановяване на тази помощ.